

Kitap pa Daniel - Namba mia acel ki apar aboro

Ciko me janabi bot Jerusalem: Nyutu me kit cal pi tim me kare me agiki

Jeff Pippenger

2024-03-05

Mwaka abicaryo me gonyo kacok ki 63 oyomo i mwaka 70, ma ngat acel okwero ka orwate i yo pa Jerusalem i tung ki wel, kwero peko ma obino i bungu, otime mere calo gonyo ma kimiyo Jerusalem pi mwaka adek ki nusu, kare mokwongo i tic pa Kiristo, dok pi mwaka adek ki nusu i tic pa lupwony. Atikol ma odiyo woko ki nyuto ni bolo woko pa Jerusalem onongo twero obed i Musalaba, onyo lacen i cayo ki kidi pa Stephen; ento peshens pa Lubanga ogengo kwero ne i bungu ki i jo.

I dano mo keken ma obipoto iye, obiyayo ne odoko peya. Jo ma ojuko Kristo, cok-cok obineno gang-gi madongo ki piny-gi kityeko balo woko. Lamal-gi obiyey woko, kityekiyek calo lwo i anyim yamo. Ento ngo ma obalo Yahudi? En kidi, ma ka gicoyo iye, giben bedo ki kuc. En ber pa Lubanga ma kicwalo piny, bedo kakare ma kicwalo woko, ki kica ma kicako niang kwede. Dano gidwogo i lweny ki Lubanga, ki gin weng ma giben kwor-gi gidwogo odoko balo-gi. Gin weng ma Lubanga ocano pi ngima, gineno ni obedo pi tho. I tero Kristo i latal ma giYahudi otimo, obedo tye ki balo Yerusalemu. Rewu ma opye i Kalivari obedo dwong ma ocoyo gi i bal pi piny man ki pi piny ma bino. I nino madongo me agiki, ka yaro pa Lubanga obipoto i wi jo ma gicwalo piny ngwono pa Lubanga. Kristo, kidi me poto-gi, dong obimonone botgi calo got me cwer. Lamal pa wii-gi, ma i bot jo maleng obedo ngima, ibot jo marac obedo mac me golo weng. Pien iromo ma kicwalo woko, ngwono ma kikwero, jaricho obibalo.

"Ki lok me cal mapol kacel ki ciko ma kiloko i kare kare, Yesu onyiso gima obedo bot Yahudi pi yweko Wod Lubanga. Ki leb magi En onongo owaco bot dano weng i kare weng ma gikwanyo woko me nongo En calo Lawi gi. Ciko weng tye pi gi. Tem ma kicwer, wod ma pe winyo cik, latic me walo ma kwena, latic me yiko ot ma giconyo, tye ki calgi i temo pa lacwec weng. Ka pe obalo cwiny, otum ma gin onyiso anyim obedo pa en." *The Desire of Ages*, 600.

Kare me mwaka abicel ma ngat acel omiyo rumb bot Jerusalem, kigolo iyore aryo ma rwate i ciwe me lweny ma mokwongo, ka yore acel acel obedo kare me ceng 1,260. Mwaka abicel meno nyutu balo Jerusalem, kede mwaka abicel me tic me lami pa Kristo ki jopuonj ne nyutu cako me balo Jerusalem, kede Yesu pol kare nyutu agiki ki acako. Mwaka abicel meno bene gicoyo calgi ki "abicel ki aryo" ma otime ikom lwak me bor, ma kigolo iyore aryo ma rwate, ka yore acel acel obedo kare me mwaka 1,260.

Ka Ruma ma kombedi odwogo kit me Ruma ma pe yaro Lubanga ki Ruma me Papa ma gigoyo piny Jerusalema ma kom dano ki ma me lamo, ki ka Ruma ma kombedi odwogo kit pa kare aryo me kwer ma dano acel omiyo, ki mwaka 63 nyaka i mwaka 70, ki ka Ruma ma kombedi odwogo kit ma kilokore ki kare aryo ma ka Kristo ki jolubone gidonyo ki aa woko i Jerusalema pi higa adek ki geng acel, kare aryo ma ocweke keken obinyutu; ento i kare me agiki, "cawa pe dong tye."

Kare me agiki i kare aryo mag eni en aye dwe 42 me ranyisi, ma Ruma manyen obitimo kwac me agiki ikom jo ma tye ki geno, ka bal ne ma kelo tho dong oyubo maber i cik me Sande ma tye ka bino cok coki. Dwe 42 me ranyisi eno en aye kare me aryo i kare aryo, ki en aye kare me ogamo me timo pa Ruma manyen. Pud anyim me kare meno, tye ogamo me yeny pa jo matye ki kwo i Adventism pa Laodicea.

Dano ma oyubo ngec me gango bot Jerusalem ma atir otho i keng pa Tito. Pe otho i kare me guro, ento i kare me keng ma onongo ocake anyim guro, pien pe i mede acel Kristiano otho i guro pa Jerusalem.

"Pi mwaka abicaryo, dano acel mede owoto ki dwogo i yo pa Jerusalem, ka opako peko ma obino i bot kabedo. I cawa ki i otum, oyoero yer me kwac ma matek-matek: 'Dwon ma aa ki East! Dwon ma aa ki West! Dwon ma aa ki yamo angwen! Dwon i kom Jerusalem ki i kom ot pa Nyasaye! Dwon i kom lami nyako ki i kom dako me kwo! Dwon i kom jo weng!'—Ibid. Ngat man ma pe rwate oketi iye i cell ki okwero iye; ento pe owaco lok me yaro. I yaro ki kwero, odwoko keken ni: 'Peko, peko i Jerusalem!' 'Peko, peko i jo ma obedo iye!' Yub me gonyo pa iye pe ocung nyaka kwo pa iye otyeko woko i gengo ma onongo owaco tye ka bino." The Great Controversy, 29, 30.

Laco no otho i keng, ento pe i golo weng ma agiki; golo weng ma agiki nyutu giko me kare me temo ki tauni abiro ma agiki. Ka en aye, laco no obedo cal me lok me wuok ki Jerusalem i keng ma acel. Jo-Kristo nono giluwu lok me wuok; i kare ma acel me higa adek ki abar, laco no obedo cal me dul ma pe ginyotho i Jerusalem, i kare ma aryo me higa adek ki abar, en obedo cal me Jo-Kristo ma agiki ma othe con giko kare me temo. I kare ma acel en tye ka nyutu jo 144,000, i kare ma aryo me higa adek ki abar en tye ka nyutu lwak madit ma ginyotho i kare ma aryo.

Lok pa dichwo kicoyo ne ki lacoc me kit con, kede kityeko nyutu ne ki dwon 6. Ka cok kiguro ne i jeilo, lok pa me 7 kede ma agiki ne, "oyo, oyo," bot Jerusalem kede jo ma ocake iye. Lok me acel ma kicoyo ne obedo "dwon ma bino ki tung pa 'East'," kede lok pa ma agiki ne obedo "oyo." But me acel pa lok ne kede but ma agiki pa lok ne, obedo cal me Bibul ma nyutu calo Islam, pien Islam obedo nyithindo pa "east" i Bibul, kede ginyutu calo ki "east wind." Medo "oyo" me aryo i lok pa ne ma agiki nyutu agiki pa Babilon me kombedi, ka rwote pa piny giywako dwon kare adek, "aiyee, aiyee, siti meno ma madit." Lok me Girik ma kiloko ne calo "aiyee" i veso adek i chapta 18 me Revelation, kiloko ne calo "oyo" i chapta 8, veso 13.

Ci aneno ka awinyo malaika mo ma aero i tung polo, kun owaco ki dwon madwong: Peko, peko, peko, bot jo ma bedo i piny, pi dwon luru mapat pa malaika adek ma pud pe gigoyo luru! Yabo 8:13.

Yabo pa ngat me "peko, peko" lonyuto timo mar adek pi Peko adek; pien jami pa Peko me acel, ka kiketo kacel ki jami pa Peko me aryo, "rek i rek," gimiyo ngeyo jami pa Peko me adek; keken, calo kit ma gin adek me waco "ai, ai" ma rwode piny waco i chapta 18, lonyuto Peko me adek, ma kiyweyo ne ki Peko me acel ki Peko me aryo. Cako ki agiki pa kwena pa ngat eni otye calo kwena pa Islam me Peko me adek.

Nyutu me agiki pa kwena pa en obedo dwon ma oa ki “east,” ki “east” obedo alama pa Islam; ento bende obedo nyutu pa malaika me keto cal ma ocako pye ki tung i “east.”

Bang’gi aneno malaika angwen ma tye ka bedo i kon angwen me piny, ma tye ka kano yamo angwen me piny, wek yamo pe owuu i piny, onyo i pi, onyo i yat mo keken. Aneno bene malaika mukene ma oaa ki tung pa ceng, ma tye ki kite pa Lubanga ma tye kwo; omiyo oywak ki dwol maduong’ ne malaika angwen ma kimiyo gi twero me balo piny ki pi, waco ni, Pe obale piny, onyo pi, onyo yati, nyaka wan waketo kite pa latic pa Lubanga wa i wicgi. Anwinyo wel pa joma kiketo gi kite: ki gin alufu mia acel ki piero angwen ki angwen pa duli weng pa nyithin Israel. Revelation 7:1-4.

I lok me Elija ma i Got Karamel, ka oketo wang i nyanja kadong oneno dur, tye ka neno i tung ma ceng apoto, pien Got Karamel tye macego ki Nyanja me Meditereni.

Ka obedo i kare ma abiro, owaco ni, “Nen, kec matidi oa ki i nam, calo lwete pa dano.” Ci owaco ni, “Wot malo, nyut Ahab ni, ‘Ter gari mamegi, iur piny, pi me polo pe bi bokoi.’” 1 Kings 18:44

Elija onongo tye ka neno i tung me West, i tung bot Lac Mediteraniya. I Buk Luk, gonyo apar aryo, Kirisito owaco ikom kwena pa en ni obedo kwena me yweyo.

Pud itamo ni abi bino kelo kuc i piny? Akwaco botu ni, pe; ento yubu. Pien kombedi i ot acel gin abicel bipokore, adek ikin aryo, ki aryo ikin adek. Won obedo ikare ki wod, ki wod obedo ikare ki won; min obedo ikare ki nyako, ki nyako obedo ikare ki min; min pa laco obedo ikare ki dyer-nyako, ki dyer-nyako obedo ikare ki min pa laco. En bene owaco bot jogi ni, Ka uneno apur pye aa ki tung me ceng ma ocero, lacen un waci ni, Kot bino; ci kamano obino. Ki ka uneno yamo me tung me South obwoyo, un waci ni, Gutu bino; ci kamano obino. Jo wi ayom, un ki twero yero wang polo ki wang piny; ento nining pe uyero kare man? Luka 12:51-56.

Lok ma lakwena ocwalo bot Jerusalem tye ki cal pa ‘Alpha ki Omega’, pien acaki ki agiki tye ka nyutu Islam me ‘Woe me adek’, ki dwol pa ‘east’, i kare acel keken, tye ka nyutu lok pa Islam calo lok me keto cing. ‘Dwol me aryo’ ma obino ki ‘west’ nyutu kot me agiki, ma en aye kot ma ogiko, ki lanabi weng tye ka waco ikom nino me agiki. Lok me ‘west’ obedo alama pa lok me kot me agiki, ma yubo dul aryo pa jo-woro. Dul acel pe romo ngeyo lok me kot me agiki, pien gin ‘pe giyar kare man’.

Jami ma dong anyim i kwena pa lami, obedo dwon pa “yamo angwen”, ma atika en kwena me keto alama ki kwena pa faras ma cwiny rac me Islam, ma kinyutu ne ki Woe adek. Jami ma dong anyim nen tye ki lok mamu ikom Jerusalem ki Hekalu, ma kun kinyutu kwena pa lanabi weng ma kinyutu dul pa jo ma kiwielo gi, pien giketo lego pa waraga-gi pe i Kricit, ento i Hekalu ki i twek-gi calo jo ma Lubanga oyer. Gin jo magi tye i kare weng me tic pa Lubanga, ma kinyutu gi calo jo ma cwalo lok ni, “Hekalu pa Rwot, Hekalu pa Rwot en wa.” Kwena mamu ikom Jerusalem ki Hekalu obedo kwena pa Laodicea.

Pe myero wanworo ni kanisa pe tye ki cako kwo ki twero pa Tipu Maleng. Dano, laco ki nyako, gicoyo woko cik ma Kristo omiyo. Keke ki dwaro marac gityeko loyo. Ot pa tipu

opong ki tim marac. Pe tye kabedo pi Kristo. Dano gidiyo yoregi ma orumu. Pe gicono winyo leb pa Luloko-Kwo. Gigamo kene i lwete meggi, gikwanyo woko ter ki waco raa, nyo tung lamac okob woko ki kabedo pa en, ki ngec me tipu opoto ki paro pa dano. Kadi bene gipe i tic, gicoyo kongo meggi ni gin maber, ginyuto ni, “Ot pa Rwot, Ot pa Rwot, wan wa.” Gicoyo woko cik pa Lubanga me diyo lamac pa paro meggi keken. Review and Herald, April 8, 1902.

Ento lami ngec eno owaco ki dwon madwong ngec me gengo kun jo ma gicako keto dako ki gi ma gikonye, macalo cal pa yore me tic me “rek ki rek”; pien rek me lok pa nabi pa cawa me agiki bino bed calo rek me lok pa nabi ma i cawa pa Nuhu onongo obedo, ka gin gicako keto dako ki gikonye, i kare keken ma pi madwong me kwanyo woko onongo obino okwanyo woko mito pa lobo gi ki yoregi me timo.

Biblia tito ni i ceng me agiki, dano bi bedo rwate ki tic pa piny, i yot cwinya ki tujo cente. Gi bi bedo labolo bot gin atir pa kare ma pe otyeko. Kirisito owaco ni, ‘Macalo kare pa Nuhu obedo kamano, kamano bende bino pa Wod Dano bi bedo. Pien, macalo i ceng ma onongo obedo i con pi madwong, gi onongo tye ka camo ki mato, nywako ki mino i nyom, nyo pire keken ceng ma Nuhu odonyo i boti; ki pe gi ngeyo nyo pi madwong obino, okawo gi weng woko; kamano bende bino pa Wod Dano bi bedo.’ Matayo 24:37-39.

Kombedi bende obedo kamano. Dano tye gicako cawa ki temo me nongo lonyo ki winye me keni keni, calo ni pe tye Lubanga, polo pe tye, kede pe tye cawa me anyim. I cawa pa Nuu, kweco me potu pi onongo kicwalo me laworo dano i tim maracgi kede me kwaco gi i dwogo cwinya. Kamano bende, ngec me dwogo pa Kristo ma dong macek ki poko ni oyubu dano woko ki gibedo ma gicinge iye i gin me lobo. En ki bedo ni woyo cwinya gi i neno adaa pa gin ma pe kato kare, ki ni gimi wii i kwaco me Te pa Rwot.

Limo me Ngec Maber myero mii i piny weng—‘i bot piny acel acel, ki i bot dul me kwaro acel acel, ki i bot leb acel acel, ki i bot jo acel acel.’ Revelation 14:6. Lok me agiki me ciko ki kica myero oleyo piny weng ki dwong mere. Myero obino bot dul me dano ducu, jo ma tye ki gin mapol ki jo ma pe tye ki gin, jo madit ki jo matidi. ‘Ceti woko i yoo madit ki i lagu,’ Krisito owaco ni, ‘ki cingogi me bino iye, wek ot am opong.’ Christ’s Object Lessons, 228.

Dye agiki me wac me ciko kityeko mii dwong i wac ma onongo tye anyim. Wac eni, ma kinyutu calo dwon me ciko bot ‘jo weng’, obedo Lok Maleng ma matwal, ma nyutu ni ngat myero otimo cike pa Lok Maleng wek ogwoke. Cik me acel pa Lok Maleng ma matwal en ni myero luoro Lubanga, kede luoro eno ocake piny i adwogi ni obedo kec wa ma oketo Kristo, Wod Lubanga ma tye kwo, i Calaba.

Jami weng me tic pa lakwena ma ki cwal bot Jerusalem i higa abiro me lim pa en, gi nyutu Injili ma pe otum, ma en Injili acel keken ma ki yaro i higa abiro ma Kristo oketo gang i kica kwede mapol, ki mwaka 27 dok i mwaka 34. En bende en Injili ma pe otum ma ki yaro i kare aryo ma macek i nino me agiki, kede bedo ma pire kene bot lok pa kot me agiki, pien en lok pa Islam pa Woe ma adek. En nyutu keto cal me lacim pa alufu mia acel apar angwen gi angwen, yiko ‘wheat’ ki ‘tares’, kit me Laodicea pa ‘tares’, kede timo-kwede ma adek pa lok pa lanen calo cal me kit me tic pa kot me agiki, ma en ‘line upon line’.

Lok pa higa abiro i gin ma ocito con obedo okete i kit porofetik i “nino me venjens”, ma obedo but pa waco me acel tutwal pa lok ki tic pa Kristo; ki lok pa En kede tic pa En gibidwogo i nino me agiki ki jo 144,000. Ci dong gibitero lokgi i kit porofetik me “nino me venjens pa Lubanga”. Tye kite aryo pa “venjens” pa Lubanga ma kiyaro i Lok pa En: venjens pa En i jo pa En, kede bene venjens pa En i jo ma tye lweny ki En.

“kare abic aryo” ma i Levitiko 26 nyutu kwer pa Lubanga ikom jo pa Ne ma gicoyo Ne, kwer mane ocake ki goyo ot me lamer kacel ki lwak piny ki cing, me kom keken ki me cwiny. I iye alama me goyo ot me lamer ki lwak piny, alama me kwer pa Lubanga ikom gi ma gicoyo Ne bene tye kwede. I cawa me agiki, kwer pa Lubanga ikom jo pa Ne kiketo nyutu calo kwero woko Adventism me Laodicea i kare me cik me Sande ma tye ka bino coki. I alama me yo meno, kwer pa Ne ikom Babilon me kombedi bene cako.

Kwer me nyutu pa dano ma tye kwo i kom Adventism pa Laodicea, ci dong kwer me tic i kom dako me ceto pa Tire ki lewic ma obello iye kede ocako rwote iye, en gican me janabi pa kinde me agiki, ka adwogi me neno keken dong otyeko. Neno keken myero kiketo iye kinde aryo me janabi meno, pien kit me tic pa koth me agiki en keto rek me janabi i tung rek me janabi. I cako pa gican aryo meno Yesu onyuto alama ma nyutu ni dano ma tye kwo i cape meno tye i dul me agiki me gican pa piny.

Kare me acel ocako ka cako keto lacim pa jo 144,000 i ceng 11 me September 2001. En iye mara me yore man keken ma 'kite' ma Kristo onyute i Luka apar acel giketo.

Wa bino mede ki pwonye man i coc ma anyim.

Kombedi, owete wa, Lubanga mito ni wa tero kabedo wa kede dano ma omako lanteeni; wa mito me tero kabedo wa i ka can tye, i ka Lubanga omiyo tarumbeta dwog ma atir. Wan mito me miyo tarumbeta dwog ma atir. Wan onongo tye i kicol, ki tye ki coc pa cwinya, ki kanisa tye i tung me tho. Ento kombedi, kany wa kwano ni: ‘Ki pot gin man an oneno malaika mukene oa piny ki polo, tye ki twero madwong; ki piny oceng ki ywe pa iye. Era oogo dwogi ki matek, waco ni, “Babilon madwong opoto, opoto, kede obedo kabedo me bedo pa lajogi, ki kabedo me gwoko roho mape maleng weng, ki ot me gwoko yubu mape maleng weng ki yubu ma ngat pe ligeyo gi.” [Revelation 18:1, 2]

Kombedi, wa bin ngeyo nining ikom lok ni ka pe watye kede twero me nongo ngeyo mo keken i ler me polo ka obino bot wa? Kede wa bikwanyo pe peko bal ma piny loyo ka obino bot wa ki dano mo ma cwiny ne obedo ki wa i tam, ka pe con wa tye kede mo keken me nyutu ni Larono pa Lubanga ocwalogi. Kirisito owaco ni, “Abino i nying Wada, ento wun pe ogamo an” [nen John 5:43]. Kombedi, man aye tic keken ma tye katime kany ki kare ma mitingi ma i Minneapolis ocake. Pien Lubanga ocwalo lok i nying ne ma pe rwate ki tam wunu, dong wunu waco ni pe romo bedo lok me Lubanga.